

Saanti sijte

Brekkebygd 21.06.2021

Boks 236

7361 Røros

Det Kongelige Landbruks og Matdepartementet

Postboks 8007 Dep

0030 Oslo

Deres ref: 16/1516-

Høring – forslag til forskrift om reinmerker.

Etter telefonsamtale med Gina Grøtte Skarland fikk Saanti sijte utsatt høringsfrist.

Forskriftens formål er å sikre en ensartet saksbehandling av merkesaker i tråd med samisk tradisjon og samisk sedvanerett. Men Saanti sijte mener at forslag til forskrift er vesentlig forskjellig fra og ikke er i tråd med sørsamisk tradisjon og sørsamisk sedvane på flere punkter.

Et reinmerke identifiserer en persons private eiendom står det i forskriften, men et reinmerke har flere verdier utover det å være en eiendomsmarkør. Et merke er også en identitetsmarkør, som viser slektilhørighet og det følger med sterke familietradisjoner og sterke følelser til det å eie et reinmerke. Et reinmerke som et barn har fått i dåpsgave, fått senere i livet, arvet eller kjøpt av nære slektninger, er tilknyttet med sterke følelser som er med deg hele livet, helt fra barnsben av, følelsen av å eie sitt eget merke og se sine egne reiner. Og det kan følge sterke familietradisjoner ved overdragelse og arv av en del merker, ved at familie merker skal følges og bevares innad i familien eller på samme eier som f.eks mollehthbieljje.

Til punkt 3.3. Om oppnevning til regionale merkenemnder og klagenemnd for merkesaker
Saanti sijte mener at det bør være distriktene som velger representanter til merkenemnda og at det ikke vedtas i et valg møte med lederne i reinbeiteområdet. Det gjelder særskilt i Sør-Trøndelag og Hedmark hvor alle distrikt er representert i merkenemnda.

Saanti sijte mener at det er Sametinget som bør oppnevne medlemmer til klagenemnda, for å ivare ta samisk tradisjonskunnskap og samisk sedvane om reinmerker i samsvar med uttalelser fra reinbeitedistriktene og NRL.

Til punkt 3.5. Om utforming av reinmerke og merking av rein

I forskriften foreslås det «at man kun kan ha ett reinmerke per reineier». Det strider mot sørsamisk merketradisjon og sørsamisk sedvane. Det er ikke i tråd med samiske sedvaner jamfør ILO konvensjonen 169 artikkel 8. Mollehthbieljje, omvendt øre, speilvendt reinmerke, er en sørsamisk merketradisjon. Innen samme familie kan man ha speilvendte reinmerker, hvor det ene merkets høyre øre og venstre øre er det andre merkets venstre øre og høyre øre. Noen av disse merkene har fulgt hverandre gjennom, flere, generasjoner. Slike merker bør følges ad i familiens indre krets og samme sijte, slik at søsken, barn eller barnebarn kan få registrert et speilvendt merke. Der det har vært tradisjon, omfattes dette også samme eier av mollehthbieljje. Mollehthbieljje (speilvendt reinmerke) går i arv. Generasjon 1 har merke A og B, gir B til generasjon 2, når generasjon 1 går bort, arver generasjon 2 merke A fra generasjon 1 og har i en periode to merker A og B, inntil en ny

generasjon kommer. Saanti sijte mener at det bør gjøres unntak for at det kan være registrert flere merker på en person. Unntaket må være der mollethbieljie har fulgt samme eier i arv i flere generasjoner og ved arv og overtakelse i spesielle situasjoner. Unntaket kan også begrunnes med at det gjelder bare i Trøndelag og Hedmark. For det er stor forskjell i antall reineiere og antall reinmerker i fra Finnmark og Troms i nord til Trøndelag i sør.

Forslag til endring i kapittel 4 §.11.

Der mollethbieljie, speilvendt reinmerke, har fulgt samme eier i arv i flere generasjoner kan en reineier ha to reinmerker godkjent/registrert på seg. Denne unntaksregel gjelder bare i områdene Trøndelag og Hedmark.

Ved arv og overtakelse i helt spesielle situasjoner kan en reineier ha to reinmerker godkjent/registrert på seg. Denne unntaksregel gjelder bare i Trøndelag og Hedmark.

Når det gjelder registrering av identiske merker mener Saanti sijte at det ved stor nok avstand kan identiske merker registreres. Departementet skriver at av hensyn til en velordnet reindrift er det ikke heldig å tillate at like merker kan registreres i Norge. Et reinmerke identifiserer en persons private eiendom, og da kan det få uheldige utslag at to personer har samme identifikasjon for sin eiendom. Dette gjelder uavhengig av geografisk beliggenhet innenfor landet. Reinen har bare to ører. I Saanti sijte med 9 stk sijteandeler er det i bruk i dag 42 stk reinmerker i den daglige driften. Når flere tusen reineiere har reinmerke i Norge idag, og at man i tillegg er nødt til å ta hensyn til reindriften og deres reinmerker på svensk side, som i vårt tilfelle Jämtland og Härjedalen og reindriften i Finnmark er nødt til å ta hensyn til de forskjellige reinmerker i tilstøtende områder i Finland. Det er ikke på de to ørene til reinen uante muligheter til variasjoner slik at identiske merker ikke kan unngås. Her kan man komme i situasjoner som at gamle merker og familiemerker som ikke har vært i bruk på ei stund, eller nye utledete merker, ikke kan bli godkjent på grunn av at noen i mellomtiden har fått godkjent identisk merke i Varanger eller at de nye forskriftene har trått i kraft og som sier at to identiske merker ikke kan godkjennes uansett stor geografisk avstand. Saanti sijte skjønner ikke at dette har noe med velordnet reindrift å gjøre. Det er så langt ifra hverandre at sammenblanding av flokker og reinmerker er komplett umulig. Dette vil gjøre mulighetene for å få godkjent et merke som lett kan brukes i ditt og i tilstøtende områder, meget problematisk med at noen med forskriftene i hånd i Finnmark kan nekte å la det bli godkjent, på grunn av at det er et identisk merke. Slik kan det ikke bli og slik har det ikke vært før.

Forslag til endring av § 12 andre avsnitt.

Identiske merker tillates når det er stor nok geografisk avstand til der merkene skal brukes.

Overføring og sletting av reinmerker punkt 3.6.

Saanti sijte ser ikke behov for å slette merker i det sørsamiske området og ønsker at det opprettes en merkebank/merkeregister hvor hvilende merker som ikke er i bruk synliggjøres og oppbevares. Det kan være en periode at en familie/reineier ikke har behov for så mange merker i bruk. Men familien har mange familiemerker i familien som har fulgt familien i generasjoner. Da er det viktig at man kan ha en merkebank som de kan stilles i bero som neste generasjon kan få bruk for.

Til punkt 3.7. Offentlig elektronisk publisering av merkeregisteret

Arbeidet med offentlig elektronisk publisering av reinmerker må prioriteres. Den elektroniske publiseringen må vise merkene detaljert med alle ulike snitt på rett sted på øret. Det kan være store forskjeller mellom Finnmark i nord til Sør-Trøndelag og Hedmark i sør. Da er det viktig at benevnelsene på de ulike snittene skrives på områdets samiske språk og nyansene til områdets

egenart og merketradisjon for ulike snitt, snittkombinasjoner, hvorhen på øret de skal sitte, at det kommer frem i merkeregistret slik de skal merkes og er registrert.

Med hilsen for

Saanti sijte

Lars Aage Brandsfjell leder